

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาค ๓ และภาค ๔

ลักษณะ ๑ อุทธรณ์

ดร. จิตฤดี วีระเวสส์
รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๔

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๕. กรณีเป็นข้อแตกต่างเกี่ยวกับระหว่างการกระทำผิดโดยเจตนา กับ ประมาท ไม่ถือเป็นข้อสาระสำคัญ

๕.๑ ฟ้องว่าจำเลยกระทำโดยเจตนา ทางพิจารณาได้ความว่ากระทำโดยประมาท ลงโทษฐานกระทำโดยประมาทตามที่พิจารณาได้ความได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๘๘๕/๒๕๖๕ จำเลยพยายามเดินขึ้นบันไดไปเบียดกับโจทก์ โดยที่บันไดมีขนาดแคบประมาณ ๑ เมตร เป็นเหตุให้มีการเบียดไปถูกตัวโจทก์ โดยมีได้มีเจตนาจะผลักร้ายโจทก์ แต่ถือได้ว่าจำเลยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และจำเลยซึ่งเป็นชายอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้เนื่องจากจำเลยเบียดกับโจทก์ซึ่งเป็นหญิงอายุ ๖๘ ปีแล้ว ย่อมมีโอกาสทำให้โจทก์เสียหลักล้มลงได้ง่าย จำเลยได้กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้โจทก์ล้มกระแทกขอบบันไดและราวบันไดได้รับอันตรายแก่กาย ซึ่งข้อเท็จจริงในทางพิจารณาแม้จะแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังกล่าวในฟ้อง แต่ก็ยังเป็นเพียงรายละเอียดที่ต่างกันระหว่างการกระทำผิดโดยเจตนา กับประมาท มิให้ถือว่าต่างกันในเรื่องสาระสำคัญ ทั้งนี้ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษและจำเลยมิได้หลงต่อสู้ ทั้งนี้ ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๐ มีโทษน้อยกว่าอัตราโทษตามที่โจทก์ฟ้องมา ศาลย่อมลงโทษจำเลยฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ตามที่พิจารณาได้ความได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ วรรคสาม ประกอบ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาคดีในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๔

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๑๕๙๗/๒๕๖๒ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๔๔ จำเลยให้การปฏิเสธต่อสู้ว่า การกระทำของตนเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตาม ป.อ. มาตรา ๖๘ ศาลฎีกาเห็นว่า การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายต้องเป็นการกระทำโดยเจตนา แต่จำเลยเอาอาวุธปืนออกมาขู่ผู้ตายและทำปืนลั่นโดยประมาทถูกผู้ตายถึงแก่ความตายไม่ใช่การกระทำโดยเจตนา การกระทำของจำเลยจึงไม่ใช่การป้องกัน แต่เป็นการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย อันเป็นเรื่องข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้อง ซึ่งข้อแตกต่างดังกล่าวมิใช่ข้อสาระสำคัญ และทั้งจำเลยมิได้หลงต่อสู้ ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจพิพากษาลงโทษจำเลยในข้อหาดังกล่าวตามข้อเท็จจริงที่ได้ความได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๒๕๘๕/๒๕๔๖ จำเลยมีเจตนาใช้อาวุธปืนแก๊ปลายาวยิงค้างคาว โดยไม่พิจารณาให้ดีว่าบริเวณที่ยิงไปนั้นจะมีผู้เสียหายอยู่หรือไม่ เมื่อ กระสุนปืนที่ยิงไปนั้นไม่ถูกค้างคาว แต่กลับไปถูกผู้เสียหายได้รับ อันตรายสาหัสต้องป่วยเจ็บด้วยอาการทุกขเวทนาเกินกว่ายี่สิบ วัน กรณีเช่นนี้จึงถือว่าจำเลยกระทำโดยประมาทไม่มีความ ระมัดระวัง จำเลยย่อมมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๐๐ แม้โจทก์จะ มิได้ฟ้องขอให้ลงโทษในความผิดฐานนี้ ศาลฎีกาก็มีอำนาจลงโทษ จำเลยได้เพราะจำเลยต่อผู้ว่าเป็นการกระทำโดยประมาท จำเลยจึงไม่ หลงข้อต่อสู้ ทั้งการแตกต่างระหว่างการกระทำโดยเจตนา กับ ประมาทนั้น กฎหมายมิให้ถือว่าต่างกัน ข้อสาระสำคัญตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๕.๒ ฟ้องว่าปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ทาง พิจารณาได้ความว่ากระทำโดยประมาทเป็น เหตุให้ผู้ต้องขังหลบหนีไปได้ เป็นข้อ แตกต่างในสาระสำคัญ ศาลลงโทษตามที่ พิจารณาได้ความไม่ได้ เพราะเกินคำขอ ต้อง พิพากษายกฟ้อง (ฎีกาที่ ๕๒๑๑/๒๕๔๐)

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๕๒๑๑/๒๕๔๐ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ.มาตรา ๑๔๕, ๑๕๗ และตามคำฟ้องโจทก์บรรยายยืนยันว่า จำเลยเรียกและรับเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท จาก อ. สำหรับตนเองโดยมิชอบ เพื่อจะได้เปิดกุญแจห้องข้างและปล่อยตัว อ. ให้หลบหนีไปจากห้องควบคุม เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่พนักงานสอบสวน กรมตำรวจ ซึ่งเห็นได้ว่าโจทก์ประสงค์จะให้ลงโทษจำเลยฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า จำเลยกระทำการโดยประมาทอนลัษณะมีหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขัง เป็นเหตุให้ อ. หลบหนีการควบคุมไปอันเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๐๕ ซึ่งโจทก์มิได้บรรยายฟ้องและขอให้ศาลพิพากษาลงโทษไว้ ข้อแตกต่างตามคำฟ้องกับที่พิจารณาได้ความมิใช่ข้อแตกต่างระหว่างความผิดโดยเจตนาหรือประมาท แต่เป็นข้อแตกต่างที่ถือได้ว่าเป็นสาระสำคัญที่โจทก์มิได้ประสงค์จะให้ลงโทษ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ ศาลจึงพิพากษาลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๐๕ ตามที่พิจารณาได้ความไม่ได้ เพราะเกินคำขอ

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๕.๓ การแตกต่างกันระหว่างการกระทำโดยเจตนาประสงค์ต่อผลและย่อมถึงเห็นผลด้วยกันเอง หรือระหว่างเจตนากระทำโดยพลาด หรือสำคัญผิด ไม่ถือว่าต่างกันในข้อสาระสำคัญ (ฎีกาที่ ๑๖๕๗/๒๕๒๒)

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๑๑๘๒/๒๕๑๒ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยบังอาจใช้อาวุธปืนยิงนายทองหล่อให้ถึงแก่ความตาย แต่นายทองหล่อรู้ตัวและหลบบังหลังนายรอด กระสุนปืนจึงพลาดไปถูกนายรอดถึงแก่ความตาย แต่ทางพิจารณาฟังได้ว่าจำเลยมิได้เจตนาฆ่านายทองหล่อ หากเจตนาฆ่านายรอด กระสุนปืนที่จำเลยใช้ยิงก็ถูกนายรอดถึงแก่ความตาย จำเลยมีความผิดฐานฆ่านายรอดตายโดยเจตนา ตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ ถือไม่ได้ว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้อง อันจะเป็นเหตุให้ศาลต้องพิพากษาฟ้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๔๑๖๖/๒๕๕๐ การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิง ส. กระสุนปืนถูก ส. และยังพลาดไปถูก อ. ด้วยนั้น การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานพยายามฆ่า ส. และฐานพยายามฆ่า อ. โดยพลาด แม้โจทก์จะมีได้บรรยายฟ้องว่าการกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นการกระทำโดยพลาดมาด้วย ก็ไม่ถือว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้อง อันจะเป็นเหตุให้ศาลต้องพิพากษายกฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ และการกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๕.๔ การแตกต่างกันระหว่างการกระทำโดยประมาท โดยสำคัญผิดว่ามีอยู่จริง และโดยไม่รู้ข้อเท็จจริงอัน เป็นองค์ประกอบของความผิด ไม่ถือว่าต่างกันในเรื่องสาระสำคัญ

* ฎีกาที่ ๕๔๘/๒๕๘๗ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทำให้ปิ่นล้ม โดยประมาท เป็นเหตุให้กระสุนปืนถูกเขาตาย ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยใช้ปืนยิงถูกเขาตายโดยเข้าใจว่าเป็นหมูป่าดังนี้ ไม่ถือว่าข้อเท็จจริงแตกต่างกับฟ้อง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๕.๕ การแตกต่างระหว่างเจตนากับการป้องกันเกินกว่ากรณีจำต้อง กระทำเพื่อป้องกัน ไม่ถือว่าแตกต่างในเรื่องสาระสำคัญ

* ฎีกาที่ ๔๕๖๘/๒๕๕๑ จำเลยสำคัญผิดว่าผู้ตายกับพวกจะเข้ามาลักผลไม้ ในไร่และผู้ตายเดินเข้ามาจะทำร้ายจำเลย แต่ผู้ตายไม่มีอาวุธหรือพูด ข่มขู่หรือมีกิริยาว่าจะทำร้ายจำเลยให้ได้รับอันตรายร้ายแรง หากจำเลย เพียงแต่ยิงชู้ก็น่าจะเป็นการเพียงพอที่จะทำให้ผู้ตายเกรงกลัวและ หลบหนีไปได้เพราะผู้ตายมีไม้คนร้าย การที่จำเลยใช้ปืนลูกซองยาวยิง ผู้ตายที่บริเวณหน้าท้อง ๑ นัด จนผู้ตายล้มลง แล้วจำเลยยังใส่กระสุน ปืนลูกซองเข้าไปใหม่แล้วยิงผู้ตายที่ศีรษะซ้ำอีก ๑ นัด จนถึงแก่ความ ตาย จึงเป็นการกระทำโดยป้องกันอันเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้อง กระทำเพื่อป้องกันตาม ...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

... ป.อ. มาตรา ๖๕ และความสำคัญผิดของจำเลยเกิดขึ้นโดยความประมาท เนื่องจากมิได้ใช้ความระมัดระวังพิจารณาให้รอบคอบว่าผู้ตายกับพวกเป็นคนร้ายจริงหรือไม่ จำเลยจึงมีความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม ป.อ. มาตรา ๒๕๑ โดยผลของมาตรา ๖๒ วรรคสองด้วย ซึ่งแม้จะแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่โจทก์กล่าวมาในฟ้อง แต่เป็นการต่างกันระหว่างการกระทำความผิดโดยเจตนา กับประมาท ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสองและวรรคสาม ประกอบด้วยมาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๖. กรณีแตกต่างเกี่ยวกับบุคคลผู้ถูกกระทำ (ผู้เสียหาย) หากบรรยายฟ้องเป็นผู้เสียหายคนหนึ่ง แต่ทางพิจารณากลายเป็นผู้เสียหายอีกคนหนึ่ง ถือว่าแตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ ศาลลงโทษตามที่พิจารณาให้ความไม่ผิด ต้องยกฟ้อง

* ฎีกาที่ ๒๐๗/๒๕๒๘ โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยกล่าวดูหมิ่นเจ้าพนักงานคือร้อยตำรวจโทวัชชัย เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยกล่าวดูหมิ่นสิบตำรวจโทสมศรี มีใช้กล่าวดูหมิ่นร้อยตำรวจโทวัชชัย จึงถือได้ว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องในข้อสาระสำคัญ ต้องยกฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๘๖๖๓/๒๕๕๔ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยยักยอกเงินของผู้เสียหาย เมื่อข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในทางพิจารณาฟังไม่ได้ว่าจำเลยยักยอกเงินผู้เสียหาย แต่ฟังได้ว่าจำเลยนอ้โกงธนาคารจึงเป็นความผิดต่อผู้เสียหายต่างคนจากที่โจทก์บรรยายในฟ้อง ถือเป็นข้อเท็จจริงแตกต่างจากที่กล่าวในฟ้องในข้อที่เป็นสาระสำคัญ ไม่อาจลงโทษจำเลยฐานนอ้โกงได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง และไม่อาจสั่งให้จำเลยคืนเงินแก่ผู้เสียหายได้เช่นกัน

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

หมายเหตุ แต่ถ้าฟ้องว่าจำเลยลักทรัพย์นายจ้างคนหนึ่ง แม้ทางพิจารณาจะให้ความว่าเป็นนายจ้างอีกคนหนึ่ง ไม่ถือว่าเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญ

* คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๔๒๕/๒๕๕๘ แม้ความผิดฐานลักทรัพย์จะต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่น แต่กฎหมายมิได้บังคับเด็ดขาดว่าต้องระบุชื่อเจ้าของทรัพย์เสมอไป เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏในชั้นอุทธรณ์ว่าบริษัท ส. นายจ้างของจำเลยเป็นเจ้าของเงินที่จำเลยลักไป แตกต่างจากข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้องว่าบริษัท ข. เป็นนายจ้างของจำเลยและเป็นเจ้าของเงินที่จำเลยลักไป จึงเป็นเพียงรายละเอียด มิใช่เป็นข้อแตกต่างในข้อสาระสำคัญ ทั้งจำเลยให้การรับสารภาพแสดงว่าจำเลยมิได้หลงต่อผู้ ศาลจึงลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ให้ความได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๖.๑ การแตกต่างในเรื่องอายุของผู้เสียหาย โดยหลักแล้วไม่ถือเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญ แต่ถ้ากฎหมายบัญญัติเรื่องอายุเป็นองค์ประกอบความผิดด้วย อาจถือเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญที่ศาลอาจยกฟ้องได้

* ฎีกาที่ ๖๒๘/๒๕๓๗ โจทก์ฟ้องว่า ผู้เสียหายอายุ ๑๑ ปี ๑๐ เดือน แต่ทางพิจารณาฟังได้ว่าในขณะที่เกิดเหตุผู้เสียหายมีอายุ ๑๔ ปี ๑๐ เดือน ๑๖ วัน เมื่อฟ้องโจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคแรก วรรคสองและวรรคสาม ซึ่งตามวรรคแรกได้ระบุอายุของผู้เสียหายไว้ไม่เกิน ๑๕ ปี ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในทางพิจารณาเกี่ยวกับอายุของผู้เสียหายจึงไม่แตกต่างกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในฟ้อง อันจะเป็นเหตุให้ศาลยกฟ้องได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

หมายเหตุ ในทางพิจารณาคดีนี้ หากฟังได้ว่าผู้เสียหายมีอายุเกิน ๑๕ ปีแล้ว ย่อมขาดองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคแรก ทำให้การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามมาตราดังกล่าว ศาลต้องยกฟ้องโดยพิจารณาจาก ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ ด้วย มิใช่เพียงเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญอย่างเดียว

อย่างไรก็ตาม ความผิดฐานพรากเด็กอายุไม่เกินสิบสามปี ตาม ป.อ. มาตรา ๓๒๑/๑ บัญญัติห้ามจำเลยอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความผิดนั้น

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๗. กรณีแตกต่างเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำผิด (จำเลย) **แนวฎีกาเดิม** หากบรรยายฟ้องให้จำเลยรับผิดในฐานะส่วนตัว โดยมีได้บรรยายว่า จำเลยร่วมกระทำความผิดกับนิติบุคคล แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยเป็นผู้แทนนิติบุคคล ถือว่าแตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ ศาลลงโทษตามที่พิจารณาได้ความไม่ได้ ต้องยกฟ้อง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๗๒๓๖/๒๕๔๔ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยออกเช็คให้ผู้เสียหายเพื่อชำระหนี้ค่าเช่ารถยนต์เป็นการส่วนตัว โดยมีเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค แต่ข้อเท็จจริงในทางนำสืบปรากฏว่าเช็คดังกล่าวนั้นมีบริษัท ข. เป็นผู้ออกเพื่อชำระค่าเช่ารถยนต์แก่ผู้เสียหาย จำเลยลงลายมือชื่อในเช็คพิพาทในฐานะกรรมการบริษัท ข. เท่านั้น **จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดตามเช็คพิพาทเป็นการส่วนตัว** อีกทั้งคำบรรยายฟ้องโจทก์ก็มิได้บรรยายว่าจำเลยต้องร่วมรับผิดกับบริษัท ข. ฐานตัวการตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ, ป.อ. มาตรา ๘๓ ดังนั้น ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในทางพิจารณา จึงแตกต่างจากข้อเท็จจริงที่กล่าวไว้ในฟ้องในข้อสาระสำคัญ ศาลจึงต้องพิพากษายกฟ้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

แต่ปัจจุบันหากบรรยายฟ้องว่านิติบุคคลและกรรมการหรือผู้แทนนิติบุคคลนั้นเป็นตัวการร่วมกันออกเช็ค หรือไม่บรรยายว่าร่วมกันโจทก์ ย่อมฟ้องให้กรรมการหรือผู้แทนนิติบุคคลรับผิดชอบเป็นส่วนตัวได้ ไม่ถือว่าเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญ (ฎีกาที่ ๓๕๕๗/๒๕๕๕)

- * ฎีกาที่ ๗๔๕๓/๒๕๖๒ แม้ข้อเท็จจริงจากทางนำสืบของโจทก์ปรากฏว่าเช็คพิพาททั้งสามฉบับมิใช่เป็นของบริษัทจำเลยที่ ๑ แต่เป็นของบริษัท ข. อันแตกต่างจากฟ้อง แต่ก็ได้รับความจากทางนำสืบของโจทก์ว่า บริษัท ข. เป็นบริษัทภายในเครือเดียวกันกับจำเลยที่ ๑ ซึ่งมีจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของทั้งสองบริษัทและจำเลยที่ ๒ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัท ข. ...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

...ดังนั้น ไม่ว่าจำเลยที่ ๒ จะออกเช็คในฐานะส่วนตัวหรือในฐานะที่กระทำการแทนบริษัท ข. จำเลยที่ ๒ ก็คงมีความรับผิดชอบทางอาญาเช่นเดียวกัน เพราะการดำเนินกิจการของบริษัทย่อมแสดงออกโดยทางผู้แทนทั้งหลายของบริษัท เมื่อจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้แทนของจำเลยที่ ๑ และบริษัท ข. ลงชื่อในเช็คสั่งจ่ายเงินโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คอันเป็นความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง ก็ถือว่าโจทก์ย่อมฟ้องจำเลยที่ ๒ ในฐานะส่วนตัวโดยด่าฟังไม่จำเป็นต้องอ้างว่าจำเลยที่ ๒ ร่วมกระทำความผิดกับจำเลยที่ ๑ ก็ได้ ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในทางพิจารณากับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องจึงหาใช่เป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญ ทั้งจำเลยก็มีได้ลงต่อผู้ด้วย อันเป็นเหตุที่ศาลจะต้องพิพากษายกฟ้องสำหรับจำเลยที่ ๒

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๕๔๒๓-๕๔๒๔/๒๕๕๓ จำเลยจะลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คพิพาทในฐานะส่วนตัวหรือกระทำการแทนบริษัทจำเลยก็ต้องมีความรับผิดชอบทางอาญา เช่นเดียวกัน เนื่องจากการดำเนินกิจการของบริษัทย่อมแสดงออกโดยทางผู้แทนทั้งหลายของบริษัท เมื่อจำเลยเป็นกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัทลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คพิพาทและประทับตราสำคัญของบริษัทโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คอันเป็นความผิดตามฟ้อง ย่อมถือว่าจำเลยเป็นตัวละครร่วมกับบริษัทออกเช็คพิพาท โจทก์จึงฟ้องจำเลยในฐานะส่วนตัวได้โดยไม่ต้องบรรยายฟ้องว่าจำเลยกับบริษัทร่วมกันกระทำผิด และกรณีเช่นนี้ถือว่าไม่ได้ว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวไว้ในฟ้องในข้อสาระสำคัญ เนื่องจากมิได้ส่งผลให้ผู้แทนหรือนิติบุคคลพ้นจากความรับผิดชอบทางอาญา ทั้งจำเลยก็ได้หลงต่อผู้ด้วย จึงไม่มีเหตุที่ศาลพิพากษายกฟ้องโจทก์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๗.๑ การแตกต่างในเรื่องชื่อ เพศ หรืออายุของบุคคล ไม่ถือเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญ

* ฎีกาที่ ๕๘๘/๒๕๕๑ โจทก์บรรยายฟ้องผิดไปว่า นางนิตยา มั่งคั่ง เป็นผู้ที่ถูกจำเลยเรียกรับเงิน ทางพิจารณาได้ความว่า นางนิตยา มั่นคง เป็นผู้ที่ถูกจำเลยเรียกรับเงินก็ตาม แต่ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาหลังจากที่โจทก์ยื่นฟ้อง โจทก์ก็ระบุชื่อนางนิตยา มั่นคง มาตลอด มิได้ระบุชื่อนางนิตยา มั่งคั่ง แต่อย่างไร กรณีจึงอาจเป็นได้ว่าโจทก์พิมพ์คำฟ้องผิดพลาดถือว่าเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อย และข้อแตกต่างดังกล่าวมิใช่สาระสำคัญ ทั้งจำเลยไม่หลงข้อต่อผู้เพราะไม่ได้สืบพยานระบุถึงนางนิตยา กรณีมิใช่เป็นเรื่องทางพิจารณาได้ความแตกต่างในสาระสำคัญที่ศาลต้องพิพากษายกฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๗.๒ กรณีบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของจำเลย ไม่ว่าจะถึงขนาดเป็นองค์ประกอบความผิดหรือไม่ ไม่ถือว่าแตกต่างในข้อสำคัญ

- * ฎีกาที่ ๓๐๘๖/๒๕๑๖ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยหมิ่นประมาทผู้เสียหายต่อหน้า น. แต่ทางพิจารณาปรากฏว่าจำเลยหมิ่นประมาทต่อหน้า ย. ถือว่าไม่ใช่ข้อสาระสำคัญ เมื่อจำเลยไม่หลงต่อผู้ ศาลลงโทษจำเลยได้
- * ฎีกาที่ ๑๘๗๖/๒๕๒๘ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยแย่งชิงเงินสด ๑๐ บาท ของ ส. ผู้เสียหาย แต่ทางพิจารณาได้ความว่าธนบัตรของกลางเป็นของ จ. ที่ส่งให้แก่ผู้เสียหาย แม้ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณาจะแตกต่างจากฟ้อง แต่ไม่ใช่ข้อสาระสำคัญ ทั้งจำเลยไม่ได้หลงต่อผู้ ไม่เป็นเหตุต้องยกฟ้อง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๘. ความแตกต่างระหว่างฐานเป็นตัวการกับผู้ใช้ ถือว่าแตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ ลงโทษฐานเป็นผู้ใช้ไม่ได้ แต่ลงโทษฐานเป็นผู้สนับสนุนได้ (ฎีกาที่ ๗๗๐/๒๕๕๑ และที่ ๒๖๕๖-๒๖๕๗/๒๕๖๒)

- * ฎีกาที่ ๑๕๒๑๔/๒๕๕๕ เมื่อพยานหลักฐานโจทก์นำสืบฟังได้ว่า จำเลยเป็นผู้ใช้ให้เด็กชาย น. กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ แต่โจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่าจำเลยเป็นผู้ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๘๔ จึงลงโทษจำเลยฐานเป็นผู้ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดไม่ได้ ดังนั้นเมื่อฟังได้ว่าการกระทำของจำเลยเป็นการสนับสนุนให้เด็กชาย น. กระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๘๖ แม้โจทก์ไม่ได้กล่าวในฟ้อง ศาลก็ลงโทษจำเลยฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๕. ความแตกต่างระหว่างฐานเป็นตัวการหรือผู้ชักกับผู้สนับสนุน ไม่ถือว่าต่างกัน ในสาระสำคัญ ลงโทษฐานสนับสนุนได้ (ฎีกาที่ ๓๕๓๔/๒๕๖๒)

* ฎีกาที่ ๓๓๑๘/๒๕๕๔ ระหว่างจำเลยที่ ๑ ทำร้ายร่างกายผู้ตาย จำเลยที่ ๒ ยืนอยู่ด้านหลังจำเลยที่ ๑ และพูดกับผู้ตายว่า "มึงรู้ไหมว่ากูเป็นใคร กูเป็นตำรวจ กูจะเอาปืนมายิงมึง" แม้จำเลยที่ ๒ จะไม่ได้ร่วมทำร้ายผู้ตายด้วย แต่การพูดของจำเลยที่ ๒ ดังกล่าวเป็นการข่มขู่ให้ผู้ตายเกิดความกลัวไม่กล้าต่อสู้และเป็นการปลุกเร้าให้จำเลยที่ ๑ อีกเหิมทำร้ายร่างกายผู้ตายต่อไปอย่างสะดวกยิ่งขึ้น จึงเป็นการสนับสนุนให้จำเลยที่ ๑ กระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้ตายเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย แต่ไม่เป็นการมีส่วนร่วมตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๑ กระทำความผิดดังกล่าว ศาลฎีกาลงโทษจำเลยที่ ๒ ได้ แม้ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างจากข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องเพราะข้อแตกต่างนั้นมีในข้อสาระสำคัญ และจำเลยที่ ๒ มีได้หลงต่อสู้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๑๐. ฟ้องว่าเป็นตัวการร่วมกัน แต่ฟังได้ว่าต่างคนต่างกระทำโดยลำพัง ไม่ถือเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญ (ฎีกาที่ ๗๑๕๖/๒๕๔๒)

* ฎีกาที่ ๒๕๖๗/๒๕๓๐ จำเลยไล่ผู้ตายซึ่งคิดเฮโรอีนออกไปจากบ้านแล้วเกิดโต้เถียงกัน ขณะนั้นมีนาย อ. อยู่ที่บ้านจำเลยด้วย ตอนจะออกไปผู้ตายพูดว่า "ทีใครที่มัน อย่าไปลั่นกูก็แล้วกัน" จำเลยโมโหจึงตามผู้ตายไป มีนาย อ. ตามไปด้วย ครั้นวิ่งไล่เข้าไปในกระต๊อบจำเลยใช้ไม้ขนาดเท่าหัวแม่มือยาว ๑ สอก ตีศีรษะผู้ตาย ๑ ที มีบาดแผลฉีก กะโหลกศีรษะ ไม่มีรอยแตกראว นาย อ. แตะผู้ตาย ๑ ที ถูกที่ตบเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย แล้วจำเลยกับนาย อ. วิ่งหนีไปทางเดียวกัน เมื่อไม่ปรากฏว่าการโต้เถียงมีความรุนแรงถึงกับทำให้จำเลยโกรธแค้นเพียงใด ทั้งไม่ได้ความว่าจำเลยวางแผนหรือชักชวนหรือบอกให้นาย อ. ไปร่วมฆ่าผู้ตาย เป็นเรื่องนาย อ. ตามไปเอง ไม้ที่จำเลยใช้ตีไม้ใหญ่โตถึงขนาดใช้ตีให้เกิดแผลฉกรรจ์ถึงตายได้ ข้อเท็จจริงยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยสมคบร่วมกันกับพวกฆ่าผู้ตายโดยเจตนา กรณีเป็นเรื่องต่างคนต่างทำ จำเลยคงต้องรับผิดชอบเฉพาะที่ตนกระทำจึงเป็นเพียงทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายเท่านั้น

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๑๑. ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดโดยลำพัง ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยร่วมกับพวกกระทำความผิด ศาลลงโทษตามที่พิจารณาได้ความได้ ไม่ใช่ข้อแตกต่างในสาระสำคัญและไม่เกินคำขอ

* ฎีกาที่ ๒๒๒๐/๒๕๖๕ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยกระทำความผิดโดยลำพัง แต่ทางพิจารณาได้ความว่า จำเลยร่วมกับพวกกระทำความผิด มีข้อแตกต่างในข้อสาระสำคัญ และจำเลยไม่หลงต่อผู้ ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยตามที่พิจารณาได้ความได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๑๒. ฟ้องว่าเป็นผู้ใช้หรือเป็นผู้สนับสนุน แต่ทางพิจารณาได้ความว่าเป็นผู้ทำผิดเสียเอง ไม่ถือว่าแตกต่างในข้อสาระสำคัญ

* ฎีกาที่ ๕๓๖๗/๒๕๔๖ แม้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานเป็นผู้ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดฐานบุกรุก แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดฐานบุกรุกเสียเอง จึงมีข้อแตกต่างในสาระสำคัญ และคดีนี้จำเลยเพียงว่าที่ดินพิพาทเป็นของจำเลย มิได้หลงต่อผู้คดีแต่อย่างใด ลงโทษจำเลยตามที่พิจารณาได้ความได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒

* ฎีกาที่ ๒๖๓๓/๒๕๕๕ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ ๒ สนับสนุนจำเลยที่ ๑ ให้ทำผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ แต่ทางพิจารณาได้ความว่าการกระทำของจำเลยที่ ๑ ไม่เป็นความผิด แต่จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ยกยอกทรัพย์เสียเอง จึงลงโทษจำเลยที่ ๒ ในความผิดฐานยกยอกได้ แต่โทษต้องไม่เกินจากที่โจทก์ฟ้อง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๑๓. กรณีเป็นข้อแตกต่างเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำ

๑๓.๑ ฟ้องว่าลักโทรทัศน์ยี่ห้อหนึ่งของผู้เสียหาย แต่ทางพิจารณาได้ความว่าลักโทรทัศน์อีกยี่ห้อหนึ่งของผู้หนึ่ง ถือเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญ ลงโทษจำเลยไม่ได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

*ฎีกาที่ ๔๖๑/๒๕๑๓ โจทก์ฟ้องว่าคนร้ายลักเอาโทรทัศน์ยี่ห้ออาร์.ที.เอ. ของผู้เสียหายไป เจ้าพนักงานจับจำเลยได้ พร้อมด้วยโทรทัศน์ของกลาง ทางพิจารณาผู้เสียหายเบิกความว่าโทรทัศน์ที่คนร้ายลักไปยี่ห้อเซียร์รา จึงต้องฟังว่าโทรทัศน์ของกลางไม่ใช่ของผู้เสียหายที่หายไป แม้จะฟังว่าจำเลยได้รับโทรทัศน์ของกลางโดยรู้ว่าเป็นของที่ได้มาโดยการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ศาลก็ลงโทษจำเลยไม่ได้ เพราะโทรทัศน์ของกลางไม่ใช่ของผู้เสียหายตามฟ้อง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

- ๙.๑.๑ **ลักษณะพยานคนละชนิดกับฟ้อง (ฎีกาที่ ๒๒๐๘/๒๕๒๘)**
- ๙.๑.๒ **ลักไก่ชนคนละตัวกับที่โจทก์ฟ้อง (ฎีกาที่ ๑๘๑๔/๒๕๔๒)**
- ๙.๑.๓ **ฟ้องว่าลักสายยูลุ่มประตู่ แต่ทางพิจารณาได้ความว่าพยายามลักทรัพย์อื่น (ฎีกาที่ ๘๘๐๒/๒๕๔๓)**
- ๙.๑.๔ **ฟ้องว่าบุกรุกที่ดินแปลงที่ ๑ แต่ทางพิจารณาได้ความว่าบุกรุกที่ดินแปลงที่ ๒ (ฎีกาที่ ๑๘๘๕/๒๕๖๖)**
- ๙.๑.๕ **ศาลลงโทษจำเลยไม่ได้ เพราะเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญ ต้องยกฟ้อง**

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

- ๑๓.๒ หากทรัพย์อันเป็นวัตถุแห่งการกระทำตามฟ้องและตามที่พิจารณาได้ความเป็นทรัพย์อันเดียวกัน แต่โจทก์อาจจะระบุชื่อ ชนิด หรือเลขทะเบียนผิดพลาด ย่อมไม่ใช่ข้อแตกต่างในสาระสำคัญ เมื่อจำเลยไม่หลงต่อสู้ ศาลลงโทษจำเลยได้ (ฎีกาที่ ๗๗๕-๗๘๐/๒๕๑๕)
- *ฎีกาที่ ๑๕๕๕/๒๕๑๘ (ปชญ) โจทก์ฟ้องว่า จำเลยลักกำไลข้อมือเพชร แหวนเพชร ๒ วง จี้เพชร และสร้อยคอทองคำ หรือรับของโจรแหวนเพชร โดยนำแหวนเพชร ๑ วง ที่ถูกลักนั้นไปขาย ตามทางพิจารณาปรากฏว่าทรัพย์ที่จำเลยเอาไปขายเป็นกำไลข้อมือเพชร หาใช่แหวนเพชรดังที่กล่าวในฟ้องไม่ ก็เป็นเรื่องระบุตัวทรัพย์ผิดพลาดเพราะโจทก์ได้ระบุด้วยว่าของกลางมีราคาเท่าใด ซึ่งเป็นราคาของกำไลข้อมือเพชร และเป็นทรัพย์ชิ้นหนึ่งในบรรดาทรัพย์ที่หายไป

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๘๖๑/๒๕๓๗ กรณีฟ้องว่าจำเลยขับรถโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัสนั้น สารสำคัญอยู่ที่ว่า จำเลยขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้โจทก์ร่วมได้รับอันตรายสาหัสหรือไม่ แม้คำฟ้องโจทก์จะบรรยายหมายเลขทะเบียนรถผิดไปจากข้อเท็จจริงที่ได้ความตามทางพิจารณา ก็หาเป็นข้อแตกต่างในสารสำคัญไม่ เมื่อจำเลยนำสืบต่อผู้ว่าพวงมาลัยไม่สามารถบังคับรถได้ จึงถือว่าจำเลยมิได้หลงข้อต่อผู้ ศาลย่อมลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๑๓.๓ ฟ้องว่าจำเลยยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐ ที่สงวนหวงห้ามไว้ใช้ประโยชน์ แต่ทางพิจารณา ฟังว่าเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันประเภทชายตติง ถือว่าไม่แตกต่างในข้อสารสำคัญ เพราะเป็นที่ดิน แปลงเดียวกันและยังเป็นที่ดินของรัฐประเภท สาธารณสมบัติของแผ่นดินเหมือนกัน (ฎีกาที่ ๒๕๓๗/๒๕๕๕)

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๑๓.๔ การแตกต่างระหว่างอาวุธที่ใช้ทำร้าย ตำแหน่ง
บาดแผล และวิธีการประทุษร้าย ไม่ถือเป็นข้อสาระสำคัญ
*ฎีกาที่ ๑๓๕๑/๒๕๓๕ โจทก์กล่าวในฟ้องว่าจำเลยที่ ๔ ใช้
ไม้ตีโจทก์ทั้งสอง แต่ทางพิจารณาโจทก์นำสืบได้ความว่า
จำเลยที่ ๔ ใช้เหล็กแป้นตีโจทก์ทั้งสอง ผลก็คือโจทก์ทั้ง
สองได้รับอันตรายแก่กายจากการกระทำของจำเลยที่ ๔
จึงมิใช่ข้อแตกต่างในสาระสำคัญ ทั้งจำเลยที่ ๔ ให้การ
ต่อสู้อ้างฐานที่อยู่และมีได้หลงข้อต่อสู้แต่ประการใด
จึงลงโทษจำเลยที่ ๔ ได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๑๔. กรณีต่างกันเกี่ยวกับเวลาและ
สถานที่กระทำความผิด มาตรา ๑๕๒
วรรคสาม ไม่ให้ถือว่าเป็นข้อแตกต่าง
ในสาระสำคัญ ลงโทษตามที่พิจารณา
ได้ความได้ เว้นแต่จำเลยจะหลงต่อสู้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๙ ฎีกาที่ ๒๖๑/๒๕๖๓ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยกระทำชำเราผู้เสียหายเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เวลากลางวัน แต่ตามคำเบิกความของผู้เสียหายในชั้นพิจารณากลับปรากฏว่าเป็นเวลากลางคืน เวลาตามที่ปรากฏในทางพิจารณาจึงแตกต่างกับวันเวลาที่กล่าวในฟ้อง แต่เมื่อบันทึกคำให้การผู้ต้องหาระบุว่าพนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดว่า ผู้เสียหายกล่าวหาว่าจำเลยกระทำชำเราในวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เวลา ๒๓ นาฬิกา ซึ่งเป็นเวลากลางคืน จำเลยให้การรับว่าในวันเกิดเหตุจำเลยอยู่ที่บ้านที่เกิดเหตุ แต่ปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำชำเรา และในชั้นพิจารณาจำเลยเบิกความแต่เพียงว่า ในวันดังกล่าวจำไม่ได้ว่าอยู่ที่ใด แสดงว่าจำเลยมิได้หลงต่อผู้ เมื่อข้อแตกต่างเกี่ยวกับเวลาไม่ใช่สาระสำคัญ ทั้งจำเลยมิได้หลงต่อผู้ ศาลจึงลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้น ได้ตามข้อยกเว้นใน ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง

โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ

๑๕. หลักเกณฑ์ของ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสี่ เป็นกรณีที่ศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงบางข้อดังกล่าวในฟ้อง และตามที่ปรากฏในทางพิจารณาไม่ใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษ ห้ามมิให้ศาลลงโทษจำเลยในข้อเท็จจริงนั้น ๆ

โดยหลักแล้ว คำฟ้องโจทก์ต้องบรรยายการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด และต้องอ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดมาด้วย ดังนั้น เจตนารมณ์ของการที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษจึงต้องหาจากคำบรรยายฟ้องของโจทก์และคำขอท้ายฟ้องของโจทก์

โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ (ต่อ)

เช่น โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดเข้าองค์ประกอบตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ ตรี และจำเลยให้การรับสารภาพ แต่คำขอท้ายฟ้องโจทก์ไม่ได้ขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ ตรี มาด้วย ย่อมต้องถือว่าโจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษตามมาตรา ๓๔๐ ตรี

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ ขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ แต่ทางพิจารณาได้ความว่าโจทก์ยื่นฟ้องชิงทรัพย์ ย่อมต้องถือว่าโจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษในฐานชิงทรัพย์ เพราะองค์ประกอบความผิดที่บรรยายมาไม่มีข้อความว่า ฉกฉวยเอาซึ่งหน้า ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๓๕๐๔/๒๕๖๔ โจทก์มิได้บรรยายฟ้องการกระทำตามที่บัญญัติไว้ใน ป.อ. มาตรา ๑๗๔ มาในคำฟ้อง เพียงแต่อ้างมาในคำขอท้ายฟ้อง ถือเป็น เรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์จะให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสี่ ศาลย่อมไม่อาจวินิจฉัยความผิดตามมาตรา ๑๗๔ นี้ได้ เพราะเป็น เรื่องที่ไม่ได้กล่าวในฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสี่

โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ (ต่อ)

- * ฎีกาที่ ๓๗๕/๒๕๖๒ ในคดีหมิ่นประมาท ถ้อยคำพูด หรือสิ่งอื่นอันเกี่ยวกับชื่อหมิ่นประมาท ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของความผิดฐานหมิ่นประมาท ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ วรรคสอง โจทก์ต้องบรรยายไว้ในคำฟ้อง เมื่อโจทก์ที่ ๑ มิได้บรรยายฟ้องไว้ ถือว่าไม่ใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ที่ ๑ ประสงค์ให้ลงโทษ แม้จะฟังได้ว่า จำเลยพูดและติดภาพถ่ายโจทก์ที่ ๑ จริง ก็ไม่อาจนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาพิจารณาลงโทษจำเลยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสี่
- * ฎีกาที่ ๑๕๘๕/๒๕๓๕ โจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่า จำเลยใช้อาวุธปืนจ้องเล็งยิงผู้เสียหาย จนทำให้ผู้เสียหายเกิดความกลัว หรือตกใจในการขู่เข็ญอันเป็นความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือตกใจ ทั้งคำขอท้ายฟ้องก็ไม่ได้ระบุว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๒ ไว้ จึงถือว่าโจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษจำเลยในฐานความผิดดังกล่าว ศาลจึงลงโทษจำเลยในฐานความผิดดังกล่าวไม่ได้

โจทก์สืบสมแต่อ้างฐาน/บทมาตราผิด

๑๖. หลักเกณฑ์ของ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคห้า เป็นกรณีที่ศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามฟ้องนั้นโจทก์สืบสม แต่โจทก์อ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิด ศาลย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยตามฐานความผิดที่ถูกต้องได้ อันเป็นบทบัญญัติผ่อนคลายให้อำนาจศาลในการปรับบทลงโทษจำเลยให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงที่โจทก์บรรยายฟ้องและนำสืบพยานได้

โจทก์สืบสมแต่อ้างอิงฐาน/บทมาตราผิด (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๓๗๘๘-๓๗๘๙/๒๕๖๔ ฟ้องโจทก์บรรยายถึงการกระทำ ความผิดของจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ ที่ ๕ และที่ ๖ ครบถ้วนตามประมวล กฎหมายที่ดิน มาตรา ๕ (๑) และมาตรา ๑๐๘ ทวิ เมื่อจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ ที่ ๕ และที่ ๖ ยึดถือครอบครองที่ดินที่เกิดเหตุอันเป็นวันกระทำความผิดของจำเลยหลังจากวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ มีผลใช้บังคับ ซึ่งต้องปรับบทตามมาตรา ๑๐๘ ทวิ **แม้ฟ้องของโจทก์อ้างมาตรา ๑๐๘ มิได้อ้างมาตรา ๑๐๘ ทวิ** กรณีถือได้ว่าโจทก์ อ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิด ศาลมีอำนาจลงโทษตามฐาน ความผิดที่ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคห้า การกระทำ ของจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ ที่ ๕ และที่ ๖ เป็นความผิดตามประมวล กฎหมายที่ดิน มาตรา ๕ (๑), ๑๐๘ ทวิ วรรคสอง

โจทก์สืบสมแต่อ้างอิงฐาน/บทมาตราผิด (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๕๑๘๘/๒๕๔๘ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยขับรถโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายและได้รับอันตรายแก่กาย อันเป็น ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๓๕๐ มิใช่ได้รับอันตราย สาหัสตาม ป.อ. มาตรา ๓๐๐ ที่โจทก์ระบุมาในคำขอท้ายฟ้อง เมื่อ ข้อเท็จจริงฟังได้ตามคำให้การรับสารภาพว่าจำเลยกระทำความผิด ตามฟ้อง กรณีเป็นเรื่องโจทก์อ้างบทมาตราผิด ศาลลงโทษจำเลยตาม ฐานความผิดที่ถูกต้องได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคห้า ปัญหา ดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้จำเลยไม่ ฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นอ้างและปรับบทกฎหมายที่ลงโทษ จำเลยให้ถูกต้องได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบ มาตรา ๒๒๕

โจทก์สืบสมแต่อ้างฐาน/บทมาตราผิด (ต่อ)

๑๖.๑ ฐานความผิดที่ถูกต้องที่ศาลปรับบทลงโทษ ต้องเป็นฐานที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษด้วย

* ฎีกาที่ ๓๔๕๔/๒๕๔๓ แม้โจทก์จะบรรยายฟ้องว่า หลังจากจำเลยขับรถด้วยความประมาทแล้ว ผู้เสียหายทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าพนักงานจราจรและได้รับแจ้งเหตุให้สกัดจับจำเลย ได้ออกมายืนสกัดอยู่กลางถนนและให้สัญญาณมือให้จำเลยหยุดรถเพื่อจับกุมดำเนินคดี อันเป็นการปฏิบัติการตามหน้าที่ ...

โจทก์สืบสมแต่อ้างฐาน/บทมาตราผิด (ต่อ)

... แต่จำเลยขับรถพุ่งเข้าชนผู้เสียหายทั้งสองโดยเจตนาฆ่า เพื่อขัดขวางการจับกุม ซึ่งเป็นความผิดฐานต่อผู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ตาม ป.อ. มาตรา ๑๓๘ วรรคสอง แต่โจทก์ก็มีได้อ้างบทมาตราดังกล่าวซึ่งโจทก์ถือว่าเป็นความผิดและขอให้ลงโทษจำเลยมาในคำขอท้ายฟ้อง คงอ้างเฉพาะมาตรา ๒๘๘, ๘๐ โจทก์มิได้ประสงค์จะให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานต่อผู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ด้วย จึงไม่อาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานดังกล่าวได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสี่

โจทก์สืบสมแต่อ้างฐาน/บทมาตราผิด (ต่อ)

๑๖.๒ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคห้า เป็นเรื่องโจทก์อ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิด จะตีความขยายไปถึงการอ้างกฎหมายผิดทั้งฉบับไม่ได้

* ฎีกาที่ ๘๕๘๘/๒๕๖๑ โจทก์บรรยายฟ้องชัดเจนแจ้งว่า จำเลยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ก็มีคำขอทำยคำฟ้อง ขอให้ลงโทษตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๐ และขอให้ระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น แสดงว่าโจทก์ระบุสถานะจำเลยว่าเป็นบุคคลตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ มาตรา ๑๐๐ และขอให้ระวางโทษจำเลยเป็นสามเท่าตามบทบัญญัติแห่งมาตราดังกล่าวด้วย หากให้ระวางโทษจำเลยเป็นสามเท่าตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ...

โจทก์สืบสมแต่อ้างฐาน/บทมาตราผิด (ต่อ)

... ซึ่งการที่ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ มาตรา ๑๐๐ ต้องได้ความว่าเป็นกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ หรือข้าราชการหรือพนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว อันเป็นการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ ...

โจทก์สืบสมแต่อ้างฐาน/บทมาตราผิด (ต่อ)

...แต่จำเลยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมีสถานะถือเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น ตาม พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ ซึ่งต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเช่นกัน แต่เป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่งแยกต่างหากกัน เมื่อโจทก์ไม่ได้มีคำขอทำฟ้องให้ลงโทษตาม พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ มาตรา ๑๐ ไว้ จึงไม่อาจระวางโทษจำเลยเป็นสามเท่าตามมาตราดังกล่าวได้ เพราะเป็นการพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง ประกอบ พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ มาตรา ๓ ...

โจทก์สืบสมแต่อ้างฐาน/บทมาตราผิด (ต่อ)

... ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคห้า ถือเป็นข้อยกเว้นของวรรคหนึ่ง จึงต้องตีความวรรคห้าโดยเคร่งครัด เมื่อวรรคห้าระบุว่าเป็นเรื่องที่โจทก์อ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิด จะตีความขยายไปถึงกรณีที่อ้างกฎหมายผิดทั้งฉบับหาได้ไม่ เพราะถ้ากฎหมายต้องการเช่นนั้นก็คงระบุไว้ว่า โจทก์อ้างบทกฎหมายผิด ซึ่งย่อมครอบคลุมตลอดถึงการอ้างความผิดหรือบทมาตราผิดอยู่ในตัวด้วย ที่โจทก์อ้างว่าคดีนี้อ้างบทมาตราผิดและศาลสามารถลงโทษจำเลยตามบทมาตราของกฎหมายที่ถูกต้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคห้า จึงไม่ถูกต้อง ดังนั้น ศาลจะลงโทษจำเลยตาม พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ มาตรา ๑๐ ไม่ได้ เพราะขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดียาเสพติดฯ มาตรา ๓

โจทก์สืบสมแต่อ้างอิงฐาน/บทมาตราผิด (ต่อ)

๑๖.๓ การอ้างอิงกฎหมายที่ยกเลิกแล้ว เป็นกรณีมิใช่การอ้างอิงกฎหมายผิด (ฎีกาที่ ๖๔๔๔/๒๕๔๖)

๑๖.๔ หากการกระทำตามกฎหมายที่ยกเลิก นั้น มีกฎหมายใหม่ยังบัญญัติเป็นความผิดอยู่ ถือว่าเป็นการอ้างอิงกฎหมายผิดพลาดได้ (ฎีกาที่ ๕๔๒๓/๒๕๕๑)

ความผิดตามฟ้องแต่ละอย่างเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง

๑๓. หลักเกณฑ์ของ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคท้าย เป็นกรณีถ้าความผิดตามที่ฟ้องนั้นรวมการกระทำหลายอย่าง แต่ละอย่างอาจเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลจะลงโทษจำเลยในการกระทำผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่พิจารณาได้ความก็ได้

กรณีเป็นความผิดบทฉกรรจ์ไม่ว่าจะบัญญัติอยู่ในมาตราเดียวกัน หรือต่างมาตรากัน ต้องถือว่าวรรคหรือมาตราที่เป็นบทฉกรรจ์ตามฟ้องนั้น รวมความผิดบทเบาเอาไว้ด้วยแล้ว เช่น ป.อ. มาตรา ๒๘๕ (๔) ได้รวมมาตรา ๒๘๘ เอาไว้แล้ว หรือมาตรา ๓๓๕ ก็รวมมาตรา ๓๓๔ ไว้เช่นกัน

ความผิดตามฟ้องแต่ละอย่างเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๑๖๖๔/๒๕๖๕ จำเลยทั้งสามไปร้านที่เกิดเหตุโดยอ้างว่าเป็นเจ้าพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดขอตรวจค้นและใส่กุญแจมือโจทก์ร่วมไปพล่หลัง โดยจำเลยทั้งสามไม่ได้มีเจตนาที่จะลักทรัพย์ของโจทก์ร่วมมาแต่แรก การที่จำเลยทั้งสามร่วมกันใส่กุญแจมือโจทก์ร่วมไปพล่หลัง มิได้กระทำเพื่อเหตุใดเหตุหนึ่งตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๑) ถึง (๕) ใน การที่จะเอาฮาร์ดดิสก์ของโจทก์ร่วมไป แต่เป็นการทำเพื่อไม่ให้โจทก์ร่วมขจัดขึ้นหรือหลบหนี...

ความผิดตามฟ้องแต่ละอย่างเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง (ต่อ)

... การลักเอาฮาร์ดดิสก์ของโจทก์ร่วมไปเป็นเจตนาที่เกิดขึ้นในภายหลัง การใช้กำลังประทุษร้ายโจทก์ร่วมจึงไม่ใช่เป็นการใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป ใหย่นให้ซึ่งทรัพย์นั้น ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้ ปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือให้พ้นจากการจับกุม อันจะเป็นความผิดข้อหาร่วมกันปล้นทรัพย์โดยมีหรือใช้อาวุธปืนตามฟ้อง แต่เป็นเพียงความผิดข้อหาร่วมกันลักทรัพย์ในเคหสถานในเวลากลางคืนโดยลงว่าเป็นเจ้าพนักงาน และมีหรือใช้อาวุธปืน และความผิดข้อหาร่วมกันทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจแยกต่างหากจากกัน ...

ความผิดตามฟ้องแต่ละอย่างเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง (ต่อ)

... โดยความผิดทั้งสองข้อหาเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำหลายอย่าง ซึ่งรวมอยู่ในความผิดข้อหาร่วมกันปล้นทรัพย์โดยมีและใช้อาวุธปืนตามฟ้อง และแต่ละอย่างเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ซึ่งโจทก์บรรยายฟ้องไว้แล้ว ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสามตามความผิดที่พิจารณาได้ ความนั้นได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคท้าย ประกอบมาตรา ๒๒๕ **ทั้งการกระทำของจำเลยทั้งสามยังเป็นการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน แม้โจทก์จะไม่ได้ฟ้องขอให้ลงโทษหลายกรรมและไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา แต่ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕ และศาลฎีกาเห็นสมควรกำหนดโทษจำเลยทั้งสามเสียใหม่ให้เหมาะสมสอดคล้องแก่พฤติการณ์แห่งคดีตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕**

ความผิดตามฟ้องแต่ละอย่างเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๒๑๓๓/๒๕๖๔ โจทก์บรรยายฟ้องว่า การกระทำของจำเลยเป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัส และ **การกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายเป็นความผิดที่รวมอยู่ในการกระทำความผิดฐานพยายามฆ่าบุพการีตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๕ ประกอบมาตรา ๘๐ ที่โจทก์ฟ้อง และเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง แม้โจทก์จะมีได้ขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ ศาลก็มีอำนาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานนี้ซึ่งมีอัตราโทษเบากว่าได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคท้าย ประกอบมาตรา ๒๒๕**

ความผิดตามฟ้องแต่ละอย่างเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๓๑๕๑/๒๕๖๔ โจทก์บรรยายฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๒ กับพวกในความผิดฐานร่วมกันพยายามฆ่าโดยใช้อาวุธปืน ยิงประทุษร้ายผู้เสียหายตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ ประกอบ มาตรา ๘๐ ความผิดดังกล่าวย่อมรวมถึงการใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามฟ้องด้วย ถือได้ว่าการกระทำความผิดตามฟ้องรวมการกระทำหลายอย่าง แต่ละอย่างอาจเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยที่ ๒ ในการกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๑ ที่พิจารณาได้ความได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคท้าย

ความผิดตามฟ้องแต่ละอย่างเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๖๑๘๘/๒๕๖๔ บทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดต่อเจ้าพนักงานในเรื่องแจ้งข้อความอันเป็นเท็จนั้น ป.อ. มาตรา ๑๓๗ เป็นบททั่วไป ส่วนมาตรา ๑๓๒ เป็นบทเฉพาะที่เกี่ยวกับความผิดอาญา คดีนี้เมื่อโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๑๓๒ อันเป็นบทเฉพาะซึ่งเป็นบทหนัก แต่ทางพิจารณาได้ความว่าการกระทำของจำเลยเป็นเพียงการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จที่ไม่เกี่ยวกับความผิดอาญา จึงเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๓๗ อันเป็นบททั่วไปซึ่งเป็นบทเบา ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยตามมาตรา ๑๓๗ จึงชอบแล้ว หากใช่เป็นการพิจารณาเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง ไม่

ความผิดตามฟ้องแต่ละอย่างเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง (ต่อ)

๑๓.๑ ฟ้องว่าชิงทรัพย์ ลงโทษฐานทำร้ายร่างกายได้ เพราะการใช้กำลังประทุษร้ายเป็นการกระทำผิดส่วนหนึ่งของความผิดฐานชิงทรัพย์ (ฎีกาที่ ๓๖๓๐/๒๕๕๐)

๑๓.๒ ฟ้องว่าชิงทรัพย์ ลงโทษฐานลักทรัพย์ได้ (ฎีกาที่ ๘๒๐๘/๒๕๕๘)

๑๓.๓ ความผิดฐานผลิต จำหน่าย ครอบครองยาเสพติด เพื่อจำหน่าย ย่อมรวมการมียาเสพติดไว้ในครอบครอง อยู่ในตัว (ฎีกาที่ ๒๒/๒๕๓๘)

ความผิดตามฟ้องแต่ละอย่างเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง (ต่อ)

๑๓.๔ ความผิดฐานทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นไม่ยินยอม ย่อมรวม ความผิดฐานทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นยินยอมด้วยอยู่ในตัว

* ฎีกาที่ ๖๔๔๓/๒๕๔๕ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ พาผู้เสียหายขึ้นรถกระบะ จากบ้านพักของผู้เสียหายไปให้หญิงไม่ทราบชื่อทำแท้งโดยผู้เสียหาย ยินยอม ในระหว่างนั้นจำเลยที่ ๑ นั่งขวางประตูบ้านอยู่ด้วย เป็นการ ช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกก่อนหรือขณะกระทำความผิด จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนตาม ป.อ. มาตรา ๓๐๒ วรรคแรก ประกอบมาตรา ๘๖ ซึ่งแม้โจทก์มิได้ขอให้ลงโทษตาม มาตรานี้ศาลก็ลงโทษได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ วรรคท้าย เพราะการ ทำให้หญิงแท้งลูกไม่ว่าหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ ป.อ. บัญญัติเป็น ความผิดทั้งนั้น หากแต่กำหนดโทษจะหนักเบาต่างกัน

ความผิดตามฟ้องแต่ละอย่างเป็นความผิดได้อย่างไรในตัวเอง (ต่อ)

๑๗.๕ ฟ้องว่าพยายามฆ่าโดยใช้ปืนยิง ได้ความว่าใช้ปืนตีที่ศีรษะเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ศาลลงโทษตามที่พิจารณาได้ความได้ (ฎีกาที่ ๑๐๕๒/๒๕๔๕)

๑๗.๖ ฟ้องว่าพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนและฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนโดยพลาด แต่ทางพิจารณาได้ความว่าเป็นการทำร้ายร่างกายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ถือว่ารวมอยู่ในความผิดฐานพยายามฆ่าโดยไตร่ตรองไว้ก่อนแล้ว (ฎีกาที่ ๖๐๒๐/๒๕๕๕)

๑๗.๗ บรรยายฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานกรรโชก ลงโทษฐานข่มขืนใจอันเป็นความผิดต่อเสรีภาพซึ่งรวมอยู่ในความผิดฐานกรรโชกได้ (ฎีกาที่ ๔๗๘/๒๕๕๕)

สิทธิในการอุทธรณ์

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ เว้นแต่จะถูกห้ามอุทธรณ์โดยประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น”

๑. โดยหลักเป็นสิทธิของคู่ความที่อุทธรณ์ได้เฉพาะคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๑ หมายถึงเรียกและหมายอาญา (หมายจับ ชั่ง คั่น ปล่อย จำคุก) ของศาล ไม่ใช่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่จะอุทธรณ์ได้

⇒ กรณีที่คู่ความเห็นว่าการออกหมายเรียกหรือหมายอาญาของศาลชั้นต้นทำไปโดยไม่ถูกต้อง ผิดพลาด

⇒ คู่ความต้องร้องขอให้ศาลชั้นต้นนั้นแก้ไขเสียก่อน เมื่อศาลตั้งอย่างไรแล้ว ถ้าไม่เห็นด้วยจึงจะใช้สิทธิอุทธรณ์คัดค้านได้ จะริบถ้วนอุทธรณ์คัดค้านว่าการออกหมายอาญาของศาลชั้นต้นไม่ชอบทันทีไม่ได้

⇒ เพราะหมายอาญาที่ศาลชั้นต้นออกนั้น ไม่ใช่คำพิพากษาหรือคำสั่งที่จะอุทธรณ์ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๓๓๘/๒๕๓๖ หมายถึงจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุด เป็นหมายอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๘) มิใช่คำพิพากษาหรือคำสั่งที่จะอุทธรณ์ฎีกาได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ และ ๒๑๖ หากจำเลยเห็นว่าการออกหมายดังกล่าวไม่ถูกต้องก็ชอบที่จะร้องขอต่อศาลชั้นต้นให้มีคำสั่งแก้ไขหมายนั้นเสียก่อน จะด่วนฎีกาต่อศาลฎีกาไม่ได้

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๒ แม้อคดีจะถึงที่สุดไม่ว่าในชั้นศาลไหน
จำเลยก็ชอบที่จะร้องขอต่อศาลชั้นต้นให้
กำหนดโทษเสียใหม่ตามที่กฎหมายบัญญัติ
ให้เป็นคุณแก่จำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓ (๑)
และต้องอุทธรณ์/ฎีกาตามลำดับชั้นศาล
(ฎีกาที่ ๗๗๗๕/๒๕๔๕)

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๒/๒๕๕๑ ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกจำเลย ๒๐ ปี ตาม
พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ มาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง ต่อมาจำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาล
ชั้นต้นกำหนดโทษจำเลยใหม่ให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ ที่แก้ไข
ใหม่ ตาม ป.อ. มาตรา ๓ (๑) ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า ตามคำร้องไม่เข้าหลักเกณฑ์ตาม
ป.อ. มาตรา ๓ (๑) ให้ยกคำร้อง หากจำเลยไม่เห็นด้วย ก็ต้องอุทธรณ์คำสั่งต่อศาล
อุทธรณ์ แต่จำเลยก็ได้อุทธรณ์โต้แย้งแต่อย่างใด คำสั่งศาลชั้นต้นดังกล่าวจึงถึง
ที่สุด ดังนี้ การที่จำเลยมายื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์ ขอให้พิจารณากำหนดโทษ
จำเลยเสียใหม่ตาม ป.อ. มาตรา ๓ (๑) อีกนั้น จึงหาอาจทำได้ไม่ ทั้งกรณีไม่เป็นไป
ตามลำดับชั้นศาล การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า คำร้องของจำเลยไม่เข้าหลักเกณฑ์
ตาม ป.อ. มาตรา ๓ (๑) นั้น จึงเป็นการไม่ชอบ แม้ศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยให้ถือ
ไม่ได้ว่าเป็นข้อที่ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบ และไม่มีผลอันจะก่อสิทธิให้จำเลย
ฎีกาโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวได้ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๑๐/๒๕๕๗ ตาม ป.อ. มาตรา ๓ แบ่งการบังคับใช้กฎหมายได้ ๒ กรณี คือ กรณีที่คดียังอยู่ระหว่างการพิจารณา ศาลมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่เป็นคุณแก่จำเลย หากศาลบังคับใช้แล้ว คู่ความไม่เห็นด้วยต้องอุทธรณ์หรือฎีกาคัดค้านไปยังศาลสูง ส่วนอีกกรณีหนึ่งตามมาตรา ๓ (๑) กฎหมายที่แก้ไขใหม่บังคับใช้เมื่อคดีถึงที่สุดไปแล้ว คดีของจำเลยเข้ากรณีแรก เนื่องจากกฎหมายแก้ไขใหม่ขณะคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นอุทธรณ์ เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิจารณาว่ากฎหมายใหม่ไม่เป็นคุณ คงใช้กฎหมายขณะกระทำความผิด หากจำเลยที่ไม่เห็นด้วยก็ต้องฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ เมื่อจำเลยไม่ฎีกา จำเลยไม่มีสิทธิร้องขอให้พิจารณาได้อีก เพราะกรณีตามมาตรา ๓ (๑) เป็นกรณีที่คดีถึงที่สุดก่อนที่จะมีกฎหมายแก้ไขใหม่ออกบังคับใช้ คำร้องของจำเลยจึงไม่เข้าเงื่อนไขที่ร้องขอให้ศาลกำหนดโทษจำเลยใหม่ได้

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๓ ถ้าจำเลยเห็นว่า การบังคับคดีไม่ชอบ ต้องโต้แย้งให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งเสียก่อน จึงจะอุทธรณ์ได้ (ฎีกาที่ ๒๓๒/๒๕๖๒)

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๔๘๗/๒๕๖๔ การหักวันคุมขังให้แก่จำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๒ เป็นหน้าที่ของศาลชั้นต้นต้องระบุไว้ในหมายจำคุกระหว่างอุทธรณ์ฎีกาอันเป็นข้อปฏิบัติในชั้นบังคับคดีหลังจากศาลชั้นต้นกำหนดระยะเวลาของโทษจำคุกไว้ในคำพิพากษาแล้ว หากจำเลยเห็นว่าศาลชั้นต้นมิได้หักวันคุมขังก่อนพิพากษาให้แก่จำเลยไว้ในหมายจำคุกระหว่างอุทธรณ์ฎีกา ก็เป็นปัญหาในขั้นตอนของการบังคับคดีซึ่งจะต้องแยกดำเนินการให้เป็นไปตามลำดับชั้นศาล ...

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

...โดยจำเลยจะต้องโต้แย้งคัดค้านต่อศาลชั้นต้นว่าออกหมายจำคุกระหว่างอุทธรณ์ฎีกาไม่ถูกต้องเนื่องจากไม่มีการหักวันคุมขังก่อนพิพากษาให้แก่จำเลย หรือการหักวันคุมขังนั้นนั้นคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง และขอให้ศาลชั้นต้นดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อน หากศาลชั้นต้นมีคำสั่งเป็นประการใดแล้ว จำเลยจึงจะใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาได้เป็นลำดับ จำเลยไม่อาจยกปัญหาในชั้นบังคับคดีที่ยังไม่มีการโต้แย้งคำสั่งศาลชั้นต้นเช่นนี้รวมกันมาในอุทธรณ์ฎีกากับส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของคำพิพากษาได้

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๔๖๐/๒๕๔๔ ฎีกาของจำเลยที่ว่า ศาลล่างทั้งสองมีคำพิพากษาให้พักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของจำเลย ๖ เดือน นับแต่วันพิพากษา ซึ่งเมื่อนับถึงวันยื่นฎีกานี้เป็นเวลาเกินกว่า ๖ เดือนแล้ว หากศาลฎีกามีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลล่างทั้งสองก็อาจมีผลทำให้จำเลยต้องถูกลงโทษด้วยการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่เกินกว่า ๖ เดือนนั้น เป็นปัญหาในชั้นบังคับคดี มิใช่เป็นการฎีกาโต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาของศาลล่างทั้งสองที่พิพากษาว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องโจทก์ว่าไม่ถูกต้องแต่ประการใด ...

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

... จึงเป็นเรื่องที่จำเลยต้องดำเนินการให้เป็นไปตามลำดับชั้นศาลตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ และ ๒๑๖ หากจำเลยเห็นว่าศาลชั้นต้นบังคับคดีตามคำพิพากษาให้พักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยไม่ถูกต้องตาม พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ ก็ชอบที่จะยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลชั้นต้นโดยขอให้แก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อน หากศาลชั้นต้นมีคำสั่งเป็นประการใดแล้ว จำเลยจึงจะใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาต่อมาได้ตามลำดับ การที่จำเลยยกปัญหาดังกล่าวขึ้นฎีกาและศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกานั้นเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

หมายเหตุ แต่ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์เห็นว่าการออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุด โดยนับโทษต่อรวมกันแล้วจำคุกเกิน ๒๐ ปี ขัดต่อ ป.อ. มาตรา ๕๑ (๑) แม้อคดีถึงที่สุดแล้ว ศาลอุทธรณ์มีอำนาจแก้ไขหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดใหม่ให้ถูกต้องได้

ฎีกาที่ ๘๔๐/๒๕๕๐ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยและออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดโดยให้นับโทษต่อรวมแล้วเกิน ๒๐ ปี คดีถึงที่สุดแล้ว หากปรากฏว่าการนับโทษต่อขัดต่อ ป.อ. มาตรา ๕๑ (๑) ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ มีคำสั่งแก้ไขหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดใหม่ให้ถูกต้องได้ ไม่เป็นการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาศาลชั้นต้น เพราะเป็นเรื่องการบังคับคดี

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๔ โจทก์ที่ถูกยกฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ ต้องร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่เสียก่อน จึงจะอุทธรณ์ได้

ฎีกาที่ ๒๑๐๕/๒๕๒๕ เมื่อโจทก์ประสงค์ให้ศาลชั้นต้นยกคดีของโจทก์ซึ่งถูกยกฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง ขึ้นไต่สวนมูลฟ้องใหม่ โจทก์จำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๖๖ วรรคสอง เสียก่อน โดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลชั้นต้นเพื่อศาลจะได้ไต่สวนคำร้องให้ปรากฏข้อเท็จจริงในสำนวนว่ามีเหตุสมควรที่โจทก์มาศาลไม่ได้ตามกำหนดนัดดังที่กล่าวอ้างหรือไม่ แล้วจึงจะพิจารณาสั่งได้ โดยถูกต้อง การที่โจทก์กลับยื่นอุทธรณ์ขอให้ศาลอุทธรณ์สั่งให้ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องโดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าข้อกล่าวอ้างของโจทก์ดังกล่าวเป็นความจริงเพียงใดหรือไม่ ศาลอุทธรณ์ย่อมไม่อาจวินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ได้เพราะไม่มีข้อเท็จจริงที่จะวินิจฉัยให้ ฉะนั้น ที่ศาลอุทธรณ์ยกอุทธรณ์ของโจทก์โดยวินิจฉัยว่าอุทธรณ์ของโจทก์เป็นการปฏิบัติข้ามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้จึงชอบแล้ว

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๒. กรณีถูกห้ามอุทธรณ์โดยประมวลกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่น

แม้หากจะเป็นคำสั่งของศาลชั้นต้นในบางกรณีซึ่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นไม่ได้บัญญัติห้ามอุทธรณ์ไว้ แต่ถ้าเป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ให้เป็นอำนาจของศาลชั้นต้นโดยเฉพาะ ก็ไม่อาจอุทธรณ์/ฎีกาคำสั่งนั้นได้

ฎีกาที่ ๑๑๒๕/๒๔๕๖ (ปชญ) ป.วิ.อ. มาตรา ๘๗ เป็นบทบัญญัติคุ้มครองผู้ต้องหาให้ต้องถูกควบคุมหรือกักขังนานเกินสมควรแก่เหตุและความจำเป็น ฉะนั้น เมื่อศาลสั่งไม่ยอมออกหมายจับผู้ต้องหาต่อไปเพราะเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะขังแล้ว ก็ไม่เป็นเหตุที่จะอุทธรณ์ฎีกา เพื่อให้ขังผู้ต้องหาต่อไปอีกได้

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๒.๑ ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้ฝากขัง หรือไม่อนุญาตให้เพิกถอนหมายจับ หรือหมายค้น

ฎีกาที่ ๔๒๖๕/๒๕๖๑ คำสั่งศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้ฝากขังผู้ต้องหาตามคำร้องของพนักงานสอบสวน ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๗๑ ประกอบมาตรา ๖๖ ไม่ใช่เรื่องที่กฎหมายมีความประสงค์จะให้ผู้ต้องหายื่นอุทธรณ์คัดค้านได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ผู้ต้องหาจึงไม่มีสิทธิยื่นอุทธรณ์

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๗๕/๒๕๕๕ การออกหมายจับผู้ต้องหาตามคำร้องของพนักงานสอบสวนเป็นอำนาจพิเศษของผู้พิพากษาคนเดียวในศาลชั้นต้น ที่กฎหมายบัญญัติให้กระทำได้ ภายใต้บทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๖๖ และมาตรา ๕๕/๑ โดยเฉพาะ **จึงไม่ใช่เรื่องที่กฎหมายมีความประสงค์จะให้ผู้ต้องหายื่นอุทธรณ์ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓**

ฎีกาที่ ๔๗๖/๒๕๕๕ **หมายค้นเป็นหมายอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๕) การที่ศาลชั้นต้นออกหมายค้นรถยนต์ของผู้คัดค้านเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งในการสอบสวนของผู้ร้อง เพื่อให้การสอบสวนดำเนินต่อไปได้เท่านั้น ยังไม่ใช่เรื่องที่ฟ้องเป็นคดีมาถึงศาล เมื่อศาลชั้นต้นเห็นสมควรสั่งประการใดแล้ว ก็ไม่ใช่เรื่องที่กฎหมายประสงค์จะให้อุทธรณ์ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ผู้คัดค้านจึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์**

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๒.๒ คำสั่งปฏิเสธไม่ยอมรับอุทธรณ์ของศาลชั้นต้นไม่อาจอุทธรณ์ได้ แต่สามารถยื่นเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง

เนื่องจาก ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ วรรคสอง กำหนดให้ศาลชั้นต้นทำหน้าที่ตรวจรับอุทธรณ์แทนศาลอุทธรณ์ คำสั่งศาลชั้นต้นที่ปฏิเสธไม่ยอมรับอุทธรณ์จึงเป็นการสั่งแทนศาลอุทธรณ์ มิใช่กระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นเอง จึงมีใช้คำสั่งที่จะอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ได้

แต่ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ ทวิ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้เป็นพิเศษให้ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งที่ไม่รับอุทธรณ์ของศาลชั้นต้น สามารถยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อศาลอุทธรณ์ได้

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๐๔๗/๒๕๕๕ ศาลชั้นต้นสั่งรับฟ้องอุทธรณ์ของโจทก์ไว้แล้ว โดยสั่งให้โจทก์นำเงินค่าพาหนะส่งสำเนาอุทธรณ์มาวางศาลและเป็นผู้นำส่ง ดังนี้ เป็นการสั่งที่ศาลชั้นต้นกระทำไปในชั้นดำเนินการแทนศาลอุทธรณ์ แม้โจทก์จะไม่พอใจก็จะอุทธรณ์คำสั่งไม่ได้ ชอบแต่จะร้องต่อศาลอุทธรณ์ขอให้ศาลอุทธรณ์สั่งใหม่

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๐๒๓/๒๕๕๗ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๗ วรรคสอง ได้บัญญัติให้เป็นหน้าที่ศาลชั้นต้นตรวจสอบอุทธรณ์ว่าควรจะรับเพื่อส่งขึ้นไปยังศาลอุทธรณ์หรือไม่ หากเป็นอุทธรณ์ที่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้มีคำสั่งรับอุทธรณ์และสั่งสำเนาอุทธรณ์ให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งยื่นคำแก้อุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเพื่อรวมสำนวนส่งขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ แต่หากศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ก็ได้บัญญัติถึงสิทธิของผู้อุทธรณ์ที่จะคัดค้านคำสั่งศาลชั้นต้น โดยยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ อันเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติถึงหน้าที่ของศาลชั้นต้นและสิทธิของผู้อุทธรณ์ไว้เป็นการเฉพาะ

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

หมายเหตุ แต่ถ้าการที่ศาลชั้นต้นสั่งไปนั้น มิใช่การทำแทนศาลอุทธรณ์/ฎีกา แต่เป็นการสั่งในกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นเอง คำสั่งเช่นนี้คู่ความอุทธรณ์ฎีกาได้

ฎีกาที่ ๑๑๕๐๓/๒๕๕๔ โจทก์ยื่นคำร้องว่า เดิมโจทก์ยื่นคำร้องขอให้ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาคดีรวม ๗ คน รับรองให้โจทก์ฎีกา แต่ผู้พิพากษา ๒ คน ไม่รับรองให้ จึงเหลือผู้พิพากษาอีก ๕ คน ที่ยังไม่ได้พิจารณารับรอง การที่ศาลชั้นต้นรับฟังว่าผู้พิพากษาที่มีสิทธิรับรองฎีกาไม่อนุญาตให้ฎีกา และมีคำสั่งไม่รับฎีกาของโจทก์ จึงเป็นคำสั่งที่ผิดระเบียบตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และมีคำสั่งให้ส่งคำร้องให้ผู้พิพากษาอีก ๕ คน พิจารณารับรองแล้วมีคำสั่งใหม่ตามรูปคดี ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้องขอเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบของโจทก์ โจทก์ต้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลอุทธรณ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ วรรคหนึ่ง กรณีไม่ใช่เป็นการอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่มีคำสั่งไม่รับฎีกาของโจทก์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง ที่ต้องส่งคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของโจทก์ไปยังศาลฎีกา การที่ศาลชั้นต้นส่งคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของโจทก์ไปยังศาลอุทธรณ์จึงชอบแล้ว

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๒.๓ ผู้เสียหายที่เข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์ได้เฉพาะข้อหาความผิดที่โจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายเท่านั้น

ฎีกาที่ ๔๒๘๐/๒๕๕๗ โจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายเฉพาะความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์เท่านั้น มิได้เป็นผู้เสียหายในความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นด้วย และศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์ร่วมเข้าร่วมเป็นโจทก์เฉพาะในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์ร่วมจึงมีสิทธิที่จะอุทธรณ์เฉพาะในความผิดที่โจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหาย เมื่อความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๘ (เดิม) มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ และไม่ปรากฏว่าโจทก์ร่วมได้รับอนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง แม้ความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘, ๘๐ จะมีอัตราโทษที่ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง และเป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวกับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา ๓๕๘ ก็ตาม แต่เมื่อโจทก์ร่วมมิได้เป็นผู้เสียหายในความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นอันเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด โจทก์ร่วมจึงไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์โดยอ้างว่าเมื่อโทษตามบทหนักไม่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงแล้ว ความผิดตามฐานในบทเบาขอมุทธรณ์ได้ด้วยหาได้ไม่

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๕๘๓/๒๕๕๗ บทบัญญัติตาม พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๓๕ และ ๒๔๐ มีเจตนารมณ์เพื่อจะจัดระเบียบและกำกับดูแลตลาดทุน ตลอดจนป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ อันเป็นมาตรการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม ความผิดทั้งสองฐานนี้จึงเป็นความผิดต่อรัฐ รัฐเท่านั้นที่จะดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด เอกชนไม่ใช่ผู้เสียหายในการกระทำความผิดทั้งสองฐานดังกล่าว ผู้เสียหายที่ ๑ ซึ่งเปิดบัญชีเพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์กับจำเลยที่ ๑ จึงไม่ใช่ผู้เสียหายที่จะขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสามได้ ปัญหานี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ เมื่อผู้เสียหายที่ ๑ ไม่อาจเป็นโจทก์ร่วมได้ ก็ไม่มีสิทธิอุทธรณ์และฎีกา

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๖๑๐๑/๒๕๖๔ เมื่อโจทก์ฟ้องจำเลยขอให้ลงโทษจำเลยตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๓, ๑๕๗ ป.อ. มาตรา ๒๕๑, ๓๐๐, ๓๕๐ แล้วโจทก์ร่วมทั้งสามยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ โดยระบุคำร้องว่า บ. และ ป. บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของดาบตำรวจ ร. โดย น. มารดา และ น. ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของดาบตำรวจ ร. จึงเป็นกรณีที่โจทก์ร่วมทั้งสามในฐานะผู้สืบสันดานและภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย ซึ่งเป็นผู้เสียหายและเป็นผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการในข้อหากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ...

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

... การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้โจทก์รวมทั้งสามเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการเฉพาะข้อหากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัสและอันตรายแก่กาย จึงไม่ถูกต้อง และ เมื่อโจทก์รวมทั้งสามสามารถเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการในข้อหากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม ป.อ. มาตรา ๒๕๑ ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี และปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์รวมทั้งสามจึงมีสิทธิอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นในปัญหาข้อเท็จจริงให้ไม่รอกการลงโทษจำเลยได้ โดยไม่ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ และเมื่อคดีขึ้นมาที่ศาลฎีกาแล้วจึงเห็นสมควรสั่งให้ถูกต้องโดยไม่ต้องย้อนสำนวนให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งใหม่

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๒.๔ คู่กรณีในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลไม่ใช่ผู้เสียหายที่จะอุทธรณ์/ฎีกาได้ แม้จะเป็นการกระทำต่อคู่กรณีในบริเวณศาล ผู้ที่ถูกกระทำก็ไม่ใช่ผู้เสียหายในการละเมิดอำนาจศาลที่จะอุทธรณ์/ฎีกาได้ ฎีกาที่ ๗๓๕๐-๗๓๕๑/๒๕๕๓ ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเป็นความผิดต่อศาลและการลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลย่อมเป็นอำนาจของศาลโดยเฉพาะ เมื่อศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุมีจะเรียก ว. มาสอบถามและหากโจทก์ร่วมได้รับความเสียหายจาก ว. โจทก์ร่วมขอที่จะไปดำเนินคดีต่างหากก่อน ถือได้ว่าศาลชั้นต้นชี้ขาดในเรื่องการละเมิดอำนาจศาลแล้ว คำสั่งของศาลชั้นต้นดังกล่าวเป็นอำนาจของศาลโดยเฉพาะ โจทก์ย่อมมิใช่ผู้เสียหายอันจะมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งศาลชั้นต้นได้

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๒.๕ คดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ก่อนที่ศาลจะประทับฟ้อง จำเลยยังไม่มีฐานะเป็นจำเลยจึงมิใช่คู่ความที่จะอุทธรณ์/ฎีกาได้

ฎีกาที่ ๒๑๕๑/๒๕๔๘ คดีราษฎรฟ้องความอาญาต่อศาล ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม ตอนท้าย บัญญัติว่า ก่อนที่ศาลประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้น ในชั้นนี้จำเลยจึงไม่มีฐานะเป็นคู่ความ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไต่สวนมูลฟ้องแล้วพิพากษายกฟ้อง แต่ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษายกคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและมีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นดำเนินการไต่สวนมูลฟ้องต่อไปเป็นเรื่องระหว่างศาลกับโจทก์ จำเลยย่อมไม่มีสิทธิที่จะฎีกาคัดค้านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ได้

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๒.๖ หากคำสั่งศาลเป็นเรื่องระหว่างพนักงานสอบสวนกับศาลโดยเฉพาะ ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิอุทธรณ์/ฎีกา

ฎีกาที่ ๑๓๓๑๖/๒๕๕๓ แม้คำสั่งศาลชั้นต้นที่หยกคำร้องของพนักงานสอบสวนที่ยื่นคำร้องขอให้ส่งตัวผู้ต้องหาไปควบคุมเพื่อรับการตรวจพิสูจน์การเสพหรือติดยาเสพติด ตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ จะไม่ใช่คำสั่งในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พนักงานสอบสวนมีสิทธิที่จะยื่นอุทธรณ์ได้ตามกฎหมาย แต่การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องของพนักงานสอบสวนดังกล่าว นั้น เป็นเรื่องระหว่างศาลกับพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นผู้ร้องโดยเฉพาะ ผู้ต้องหาจึงไม่มีสิทธิที่จะอุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งดังกล่าวของศาลชั้นต้นได้ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฎีกาของผู้ต้องหาจึงเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๒.๗ หากไม่ใช่คู่ความในคดีแล้ว ย่อมไม่มีสิทธิอุทธรณ์/ฎีกา

ฎีกาที่ ๘๒๘๖/๒๕๕๕ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๒ เข้ามาใหม่ โดยให้จำหน่ายคดีชั่วคราวเฉพาะจำเลยที่ ๒ และจำหน่ายคดีเด็ดขาดเมื่อโจทก์ฟ้องหรือไม่ฟ้องภายในเวลาที่ศาลกำหนด จึงไม่มีคดีของจำเลยที่ ๒ ในระหว่างพิจารณาที่จำเลยที่ ๒ จะอุทธรณ์คำสั่งขอให้รวมการพิจารณาคดี คำสั่งขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์ หรือคำพิพากษาของศาลชั้นต้นได้ จำเลยที่ ๒ จึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งและคำพิพากษาดังกล่าว การที่ศาลชั้นต้นตั้งรับอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๒ และศาลอุทธรณ์ภาค ๖ วินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๒ จึงเป็นการไม่ชอบและไม่ก่อสิทธิให้แก่จำเลยที่ ๒ ที่จะฎีกา

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๒.๘ คู่ความที่เห็นฟ้องด้วยกับคำพิพากษาศาลชั้นต้น ย่อมไม่มีสิทธิอุทธรณ์

ฎีกาที่ ๘๕๐/๒๕๕๐ เมื่อโจทก์เห็นชอบด้วยคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ มิได้คัดค้านแต่อย่างใดแล้ว โจทก์จะยื่นฎีกาเพื่อให้ศาลฎีกายืนยันข้อวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์อีกครั้งหนึ่งเพื่อเป็นแบบอย่างนั้น ย่อมไม่มีอำนาจฎีกาได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๖

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๔๖๐/๒๕๖๓ ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ วินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองไม่เป็นความผิดตามฟ้อง พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์ตามที่จำเลยทั้งสองอุทธรณ์แล้ว **หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือจำเลยทั้งสองชนะคดีในชั้นอุทธรณ์** แม้จำเลยทั้งสองไม่เห็นฟ้องด้วยกับเหตุผลแห่งการวินิจฉัยตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ก็ตาม แต่เมื่อข้อวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ภาค ๒ เป็นประโยชน์แก่คดีของจำเลยทั้งสองแล้ว การวินิจฉัยฎีกาของจำเลยทั้งสองจึงไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการกระทำความผิดของจำเลยทั้งสองแต่อย่างใด **จำเลยทั้งสองจึงไม่มีสิทธิฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย**

สิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๒.๕ กรณีที่จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์ แต่อุทธรณ์ในข้อที่ไม่เป็นสาระแก่คดี ศาลอุทธรณ์ไม่วินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๕ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

ฎีกาที่ ๓๕๘๖/๒๕๖๔ คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.ที่ดิน มาตรา ๕, ๑๐๘ ทวิ ให้จำเลย คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารออกไปจากที่ดิน ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง และให้ยกคำร้องขอให้จำเลยและบริวารออกไปจากที่ดิน ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษายืนคดีจึงมีประเด็นว่าจำเลยกระทำความผิดตาม ป.ที่ดิน มาตรา ๕, ๑๐๘ ทวิ หรือไม่ เมื่อศาลชั้นต้นยกฟ้อง และศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษายืน โจทก์มิได้ฎีกา คดีอาญาจึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ส่วนข้อวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยในประเด็นว่า ที่ดินที่เกิดเหตุเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ เป็นเพียงมูลเหตุแห่งคดีอาญาเท่านั้น เมื่อจำเลยไม่ต้องรับผิดแล้ว คู่ความชอบที่จะไปว่ากล่าวกันในทางแพ่งว่า ที่ดินที่เกิดเหตุเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ จึงเป็นฎีกาที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง, ๒๕๒ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ยกฎีกาจำเลย

